

Βρυξέλλες, 30 Ιουνίου 2023
(OR. en)

11157/23

ECOFIN 681
UEM 215
SOC 506
EMPL 357
COMPET 701
ENV 780
EDUC 293
RECH 325
ENER 416
JAI 928
GENDER 157
ANTIDISCRIM 151
JEUN 195
SAN 432

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ.: 9851/1/23 REV 1

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: COM(2023) 625 final

Θέμα: ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Σλοβακίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 της Σλοβακίας

Επισυνάπτεται για τις αντιπροσωπίες το ανωτέρω σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου, όπως συζητήθηκε στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, με βάση τη σύσταση της Επιτροπής στο έγγραφο COM(2023) 625 final.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 της Σλοβακίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 της Σλοβακίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών¹ και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών² και ιδίως το άρθρο 6 παράγραφος 1,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

---

¹ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

² ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25.

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³, με τον οποίο θεσπίστηκε ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας («μηχανισμός»), άρχισε να ισχύει στις 19 Φεβρουαρίου 2021. Ο μηχανισμός παρέχει χρηματοδοτική στήριξη στα κράτη μέλη για την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, η οποία συνεπάγεται δημοσιονομική ώθηση χρηματοδοτούμενη από την Ένωση. Σύμφωνα με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ο μηχανισμός συμβάλλει στην οικονομική ανάκαμψη χωρίς αποκλεισμούς και στην υλοποίηση βιώσιμων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ενισχύουν την ανάπτυξη, ιδίως μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για να προωθηθούν η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση και να καταστούν οι οικονομίες των κρατών μελών πιο ανθεκτικές. Συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση των δημόσιων οικονομικών και στην τόνωση της ανάπτυξης και της δημιουργίας θέσεων εργασίας μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, στη βελτίωση της εδαφικής συνοχής εντός της Ένωσης και στη στήριξη της συνεχιζόμενης εφαρμογής του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Η μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά ανά κράτος μέλος στο πλαίσιο του μηχανισμού επικαιροποιήθηκε στις 30 Ιουνίου 2022, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

---

³ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17).

- (2) Στις 22 Νοεμβρίου 2022 η Επιτροπή ενέκρινε την ετήσια έρευνα για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2023, η οποία σηματοδότησε την έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2023 για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Στις 23 Μαρτίου 2023 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε τις προτεραιότητες της ετήσιας έρευνας για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2023, οι οποίες επικεντρώνονται σε τέσσερις παραμέτρους της ανταγωνιστικής βιωσιμότητας. Στις 22 Νοεμβρίου 2022, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2023, στην οποία η Σλοβακία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών που μπορεί να αντιμετωπίζουν ή ενδέχεται να αντιμετωπίσουν ανισορροπίες και για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημερομηνία, η Επιτροπή ενέκρινε επίσης γνώμη σχετικά με το σχέδιο δημοσιονομικού προγράμματος 2023 της Σλοβακίας. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2023, η οποία αναλύει την εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ⁴ («σύσταση για τη ζώνη του ευρώ 2023») στις 16 Μαΐου 2023 και την κοινή έκθεση για την απασχόληση στις 13 Μαρτίου 2023.
- (3) Μολονότι οι οικονομίες της Ένωσης επιδεικνύουν αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα, το γεωπολιτικό πλαίσιο εξακολουθεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις. Ενώσω η Ένωση παραμένει σταθερά στο πλευρό της Ουκρανίας, το θεματολόγιο οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της Ένωσης επικεντρώνεται στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των ενεργειακών κλυδωνισμών τόσο στα ευάλωτα νοικοκυριά όσο και στις επιχειρήσεις βραχυπρόθεσμα, καθώς και στη συνέχιση των προσπαθειών για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, τη στήριξη της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, τη διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας και την αύξηση της ανθεκτικότητας μεσοπρόθεσμα. Επικεντρώνεται επίσης σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας της Ένωσης.

---

⁴ Σύσταση του Συμβουλίου, της 16ης Μαΐου 2023, σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ (ΕΕ C 180 της 23.5.2023, σ. 1).

- (4) Την 1η Φεβρουαρίου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με τίτλο «Βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας για την εποχή των μηδενικών καθαρών εκπομπών» («βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας»). Σκοπός του βιομηχανικού σχεδίου της Πράσινης Συμφωνίας είναι η τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας μηδενικών καθαρών εκπομπών της Ένωσης και η στήριξη της ταχείας μετάβασης στην κλιματική ουδετερότητα. Συμπληρώνει τις συνεχιζόμενες προσπάθειες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και του REPowerEU. Στόχος του είναι επίσης να παράσχει ένα πιο υποστηρικτικό περιβάλλον για την κλιμάκωση της ενωσιακής παραγωγικής ικανότητας όσον αφορά τις τεχνολογίες και τα προϊόντα μηδενικών καθαρών εκπομπών που απαιτούνται για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων της Ένωσης για το κλίμα και για τη διασφάλιση της πρόσβασης σε σχετικές κρίσιμες πρώτες ύλες, μεταξύ άλλων με τη διαφοροποίηση της προμήθειας, την κατάλληλη αξιοποίηση των γεωλογικών πόρων στα κράτη μέλη και τη μεγιστοποίηση της ανακύκλωσης των πρώτων υλών. Το βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες: προβλέσιμο και απλουστευμένο ρυθμιστικό περιβάλλον, ταχύτερη πρόσβαση σε χρηματοδότηση, βελτίωση των δεξιοτήτων και ανοικτό εμπόριο για ανθεκτικές αλυσίδες εφοδιασμού. Στις 16 Μαρτίου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε μία επιπλέον ανακοίνωση με τίτλο «Μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ: προοπτικές μετά το 2030», διαρθρωμένη σε εννέα αλληλοενισχυόμενους κινητήριους μοχλούς, με στόχο να καταβληθούν προσπάθειες για ένα κανονιστικό πλαίσιο που θα ενισχύει την ανάπτυξη. Η ανακοίνωση καθορίζει προτεραιότητες πολιτικής που αποσκοπούν στην ενεργό εξασφάλιση διαρθρωτικών βελτιώσεων, καλά εστιασμένων επενδύσεων και κανονιστικών μέτρων για τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της Ένωσης και των κρατών μελών της. Οι παρακάτω συστάσεις συμβάλλουν στην υλοποίηση αυτών των προτεραιοτήτων.
- (5) Το 2023 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται σε συμφωνία με την εφαρμογή του μηχανισμού. Η πλήρης εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για την υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αφορούν το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν τα προηγούμενα έτη. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις των ετών 2019, 2020 και 2022 παραμένουν συναφείς και για τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας που αναθεωρούνται, επικαιροποιούνται ή τροποποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 14, 18 και 21 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241.

- (6) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵ («κανονισμός REPowerEU»), ο οποίος εκδόθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 2023, αποσκοπεί στην ταχεία σταδιακή κατάργηση της εξάρτησης της Ένωσης από τις ρωσικές εισαγωγές ορυκτών καυσίμων. Τούτο θα συμβάλει στην ενεργειακή ασφάλεια και στη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού της Ένωσης, ενώ παράλληλα θα αυξήσει την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τις ικανότητες αποθήκευσης ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση. Ο κανονισμός REPowerEU επιτρέπει στα κράτη μέλη να προσθέσουν νέο κεφάλαιο για το REPowerEU στα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, με στόχο τη χρηματοδότηση καίριων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που θα συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων του REPowerEU. Οι εν λόγω μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις θα συμβάλουν επίσης στην τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας μηδενικών καθαρών εκπομπών της Ένωσης, όπως περιγράφεται στο βιομηχανικό σχέδιο της Πράσινης Συμφωνίας, καθώς και στην υλοποίηση των ειδικών ανά χώρα συστάσεων σχετικά με την ενέργεια, οι οποίες εκδόθηκαν για τα κράτη μέλη το 2022 και, κατά περίπτωση, το 2023. Με τον κανονισμό REPowerEU θεσπίζεται νέα κατηγορία μη επιστρεπτέας χρηματοδοτικής στήριξης, η οποία διατίθεται στα κράτη μέλη για τη χρηματοδότηση νέων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων σχετικά με την ενέργεια στο πλαίσιο των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητάς τους.

---

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/435 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 όσον αφορά τα κεφάλαια για το REPowerEU στα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) 2021/1060 και (ΕΕ) 2021/1755 και της οδηγίας 2003/87/ΕΚ (ΕΕ L 63 της 28.2.2023, σ. 1).

- (7) Στις 8 Μαρτίου 2023 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία παρέχει κατευθύνσεις δημοσιονομικής πολιτικής για το 2024 («ανακοίνωση της 8ης Μαρτίου 2023»). Αποσκοπεί στη στήριξη της προετοιμασίας των προγραμμάτων σταθερότητας και σύγκλισης των κρατών μελών και, ως εκ τούτου, στην ενίσχυση του συντονισμού των πολιτικών. Η Επιτροπή υπενθύμισε ότι η γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης θα απενεργοποιηθεί στο τέλος του 2023. Ζήτησε την ανάληψη δημοσιονομικών πολιτικών κατά την περίοδο 2023-2024 οι οποίες θα διασφαλίσουν τη μεσοπρόθεσμη βιωσιμότητα του χρέους και θα αυξήσουν τη δυνητική ανάπτυξη με βιώσιμο τρόπο και κάλεσε τα κράτη μέλη να προσδιορίσουν στα οικεία προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης 2023 τον τρόπο με τον οποίο τα δημοσιονομικά τους σχέδια θα διασφαλίσουν την τήρηση της τιμής αναφοράς του 3 % του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (ΑΕΠ) που ορίζει η Συνθήκη, καθώς και να εξασφαλίσουν την εύλογη και συνεχή μείωση του χρέους, ή τη διατήρηση του χρέους σε συνετά επίπεδα, μεσοπρόθεσμα. Η Επιτροπή κάλεσε επίσης τα κράτη μέλη να καταργήσουν σταδιακά τα εθνικά δημοσιονομικά μέτρα που θέσπισαν για την προστασία των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων από τους κλυδωνισμούς των τιμών της ενέργειας, αρχίζοντας από τα λιγότερο στοχευμένα. Επισήμανε ότι, εάν τα μέτρα στήριξης χρειαστεί να παραταθούν λόγω νέων πιέσεων στις τιμές της ενέργειας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να στοχοθετήσουν καλύτερα τα μέτρα αυτά προς όφελος των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων. Η Επιτροπή ανέφερε ότι οι δημοσιονομικές συστάσεις θα ποσοτικοποιηθούν και θα διαφοροποιηθούν. Επιπλέον, όπως προτείνεται στην ανακοίνωσή της της 9ης Νοεμβρίου 2022 σχετικά με τις κατευθύνσεις για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, οι δημοσιονομικές συστάσεις θα διατυπωθούν με βάση τις καθαρές πρωτογενείς δαπάνες. Συνέστησε σε όλα τα κράτη μέλη να συνεχίσουν να προστατεύουν τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις και να διασφαλίσουν την αποτελεσματική χρήση των κονδυλίων του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης, ιδίως υπό το πρίσμα της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και των στόχων ανθεκτικότητας. Η Επιτροπή επισήμανε ότι θα προτείνει στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος την άνοιξη του 2024, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του 2023, σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις.

- (8) Στις 26 Απριλίου 2023 η Επιτροπή υπέβαλε νομοθετικές προτάσεις για την υλοποίηση συνολικής μεταρρύθμισης των κανόνων οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης. Κεντρικός στόχος των προτάσεων είναι η ενίσχυση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους και η προώθηση της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης σε όλα τα κράτη μέλη μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων. Στις προτάσεις της, η Επιτροπή αποσκοπεί στη βελτίωση της εθνικής οικειοποίησης, στην απλούστευση του πλαισίου και στη μεγαλύτερη μεσοπρόθεσμη επικέντρωση, σε συνδυασμό με αποτελεσματική και πιο συνεκτική επιβολή. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου που εκδόθηκαν στις 14 Μαρτίου 2023 σχετικά με κατευθύνσεις για τη μεταρρύθμιση του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης της ΕΕ, στόχος είναι να ολοκληρωθεί το νομοθετικό έργο το 2023.

(9) Στις 29 Απριλίου 2021 η Σλοβακία υπέβαλε στην Επιτροπή το οικείο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, η Επιτροπή αξιολόγησε τη συνάφεια, την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα και τη συνοχή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αξιολόγησης που ορίζονται στο παράρτημα V του εν λόγω κανονισμού. Στις 13 Ιουλίου 2021 το Συμβούλιο εξέδωσε την εκτελεστική απόφασή του σχετικά με την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σλοβακίας⁶. Η αποδέσμευση των δόσεων εξαρτάται από την έκδοση απόφασης της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 5 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, στην οποία αναφέρεται ότι η Σλοβακία έχει εκπληρώσει ικανοποιητικά τα σχετικά ορόσημα και τους στόχους που έχουν καθοριστεί στην εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου. Η ικανοποιητική εκπλήρωση προϋποθέτει ότι η επίτευξη των προηγούμενων οροσήμων και στόχων δεν έχει αναιρεθεί. Στις 26 Απριλίου 2023 η Σλοβακία υπέβαλε στην Επιτροπή τροποποιημένο εθνικό σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, το οποίο περιλαμβάνει κεφάλαιο για το REPowerEU, σύμφωνα με το άρθρο 21γ του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Το τροποποιημένο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας λαμβάνει επίσης υπόψη την επικαιροποιημένη μέγιστη χρηματοδοτική συνεισφορά, σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, και περιλαμβάνει αιτιολογημένο αίτημα στην Επιτροπή για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2021, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, διότι η Σλοβακία έκρινε ότι το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας εν μέρει δεν ήταν πλέον εφικτό λόγω αντικειμενικών περιστάσεων.

---

⁶ ST 10156/2021 INIT· ST 10156/2021 ADD 1· ST 10156/2021 COR 1.

- (10) Στις 27 Απριλίου 2023 η Σλοβακία υπέβαλε το οικείο εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 και, στις 27 Απριλίου 2023, το οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97. Τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν από κοινού για να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους. Σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2023 αποτυπώνει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Σλοβακίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την επίτευξη του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
- (11) Στις 24 Μαΐου 2023 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2023 για τη Σλοβακία. Αξιολόγησε την πρόοδο της Σλοβακίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο μεταξύ 2019 και 2022 και προέβη σε απολογισμό της εφαρμογής του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σλοβακίας. Με βάση την εν λόγω ανάλυση, η έκθεση χώρας εντόπισε κενά σε σχέση με τις εν λόγω προκλήσεις που δεν περιλαμβάνονται, ή περιλαμβάνονται μόνο εν μέρει, στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και νέες και αναδυόμενες προκλήσεις. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Σλοβακίας όσον αφορά την εφαρμογή του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(12) Η Επιτροπή διενήργησε εμπειρισταωμένη επισκόπηση βάσει του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 για τη Σλοβακία και δημοσίευσε τα αποτελέσματά της στις 24 Μαΐου 2023. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Σλοβακία δεν αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Ειδικότερα, οι ευπάθειες που σχετίζονται με την ανταγωνιστικότητα, τη στέγαση, το χρέος των νοικοκυριών και το εξωτερικό ισοζύγιο σημειώνουν αύξηση, αν και σε γενικές γραμμές φαίνεται να είναι συγκρατημένες στο εγγύς μέλλον, αναμένεται δε να χαλαρώσουν όσο ομαλοποιούνται οι οικονομικές συνθήκες. Η οικονομία υπέστη έντονο πλήγμα από τον κλυδωνισμό των τιμών της ενέργειας, καθώς ο πληθωρισμός αυξήθηκε με ταχείς ρυθμούς. Η αύξηση του δομικού πληθωρισμού και του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος υπερβαίνουν κατά πολύ τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ. Αν και προβλέπεται εξομάλυνση, υπάρχει κίνδυνος, αφενός, να χρειαστεί χρόνος για την αποκλιμάκωση της πίεσης στην ανταγωνιστικότητα κόστους και, αφετέρου, η ισχυρή εγχώρια ζήτηση να συνεχίσει να ασκεί πιέσεις στους εξωτερικούς λογαριασμούς. Ο λογαριασμός τρεχουσών συναλλαγών επιδεινώθηκε σημαντικά το 2022, εξαιτίας των υψηλότερων τιμών των εισαγωγών ενέργειας, καθώς και της απότομης μείωσης των καθαρών εξαγωγών μη ενεργειακών αγαθών. Το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών προβλέπεται να βελτιωθεί ελαφρά, αλλά να παραμείνει μεγάλο το 2023 και το 2024, παρά την υποχώρηση των τιμών της ενέργειας. Ωστόσο, εκτιμάται ότι οι κίνδυνοι για την εξωτερική βιωσιμότητα θα είναι περιορισμένοι βραχυπρόθεσμα. Τα δημόσια ελλείμματα προβλέπεται να είναι αξιοσημείωτα το τρέχον και το επόμενο έτος και να διορθωθούν από το 2024. Οι τιμές των κατοικιών φαίνεται να είναι ελαφρώς υπερτιμημένες μετά από αρκετά χρόνια έντονης αύξησης, κατά τη διάρκεια των οποίων παρατηρήθηκε επίσης υψηλή δανειοληψία, η οποία πλέον υποχωρεί, και έντονη αύξηση του χρέους των νοικοκυριών, που συνολικά ενέχουν κάποιον κίνδυνο για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Ωστόσο, ο τραπεζικός τομέας παραμένει επαρκώς κεφαλαιοποιημένος και ιδιαίτερα επικερδής, καταγράφει δε χαμηλά επίπεδα μη εξυπηρετούμενων δανείων. Απαιτούνται συνεχείς προσπάθειες για την αντιμετώπιση των οικονομικών ευπαθειών της Σλοβακίας. Ειδικότερα, πρέπει να χαλιναγωγηθεί η υπερβάλλουσα ζήτηση, ώστε να διορθωθούν το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και η διαφορά του δομικού πληθωρισμού σε σχέση με την υπόλοιπη ζώνη του ευρώ. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη διασφάλιση επαρκούς δημοσιονομικής εξυγίανσης και μέτρων αντιμετώπισης του χρέους των νοικοκυριών και, παράλληλα, με τη διατήρηση της οικονομικής προσιτότητας της στέγασης μέσω της φορολόγησης της ακίνητης περιουσίας και μέτρων στήριξης της προσφοράς κατοικιών.

- (13) Σύμφωνα με στοιχεία επικυρωμένα από την Eurostat, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης της Σλοβακίας μειώθηκε από 5,4 % του ΑΕΠ το 2021 σε 2,0 % το 2022, ενώ το χρέος της γενικής κυβέρνησης υποχώρησε από 61,0 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2021 σε 57,8 % στο τέλος του 2022. Στις 24 Μαΐου 2023 η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της Συνθήκης, στην οποία εξετάστηκε η δημοσιονομική κατάσταση της Σλοβακίας, δεδομένου ότι το οικείο έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να υπερβεί το 3 % του ΑΕΠ το 2023. Η έκθεση κατέληγε στο συμπέρασμα ότι το κριτήριο του ελλείμματος δεν πληρούται. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της 8ης Μαρτίου 2023, η Επιτροπή δεν πρότεινε την κίνηση νέων διαδικασιών υπερβολικού ελλείμματος την άνοιξη του 2023. Η Επιτροπή επισήμανε στη συνέχεια ότι θα προτείνει στο Συμβούλιο να κινήσει διαδικασίες υπερβολικού ελλείμματος στη βάση του ελλείμματος την άνοιξη του 2024, βάσει των απολογιστικών στοιχείων του 2023. Η Σλοβακία θα πρέπει να λάβει υπόψη το γεγονός αυτό κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού της για το 2023 και κατά την κατάρτιση του σχεδίου δημοσιονομικού προγράμματός της για το 2024.

- (14) Το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε από τα μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που ελήφθησαν για να μετριαστούν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Το 2022 τέτοιου είδους μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής που αύξησαν τις δαπάνες ήταν οι παροχές για τα περισσότερα εκτεθειμένα σε υψηλό πληθωρισμό νοικοκυριά, η εφάπαξ αύξηση του επιδόματος τέκνου, η εφάπαξ καταβολή της «14ης σύνταξης», το εφάπαξ επίδομα που καταβλήθηκε σε όλους τους υπαλλήλους του δημόσιου τομέα και η επιβολή ανώτατου ορίου στις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας και αερίου για μη ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις. Το κόστος των μέτρων αυτών αντισταθμίστηκε εν μέρει από νέους φόρους επί των απροσδόκητων κερδών των παραγωγών και προμηθευτών ενέργειας, και συγκεκριμένα από τη συνεισφορά αλληλεγγύης που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2022/1854 του Συμβουλίου⁷. Η Επιτροπή εκτιμά ότι το καθαρό δημοσιονομικό κόστος των εν λόγω μέτρων ανήλθε στο 0,2 % του ΑΕΠ το 2022. Το ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης επηρεάστηκε επίσης από το δημοσιονομικό κόστος της παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντα άτομα από την Ουκρανία, το οποίο εκτιμάται σε 0,1 % του ΑΕΠ το 2022. Ταυτόχρονα, το εκτιμώμενο κόστος των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της COVID-19 μειώθηκε σε 0,8 % του ΑΕΠ το 2022, από 3,2 % το 2021.
- (15) Στις 18 Ιουνίου 2021 το Συμβούλιο συνέστησε στη Σλοβακία⁸ να διατηρήσει το 2022 υποστηρικτικό δημοσιονομικό προσανατολισμό, μεταξύ άλλων χάρη στην ώθηση που παρέχει ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, και να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις.

---

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1854 του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με παρέμβαση έκτακτης ανάγκης για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας (ΕΕ L 261I της 7.10.2022, σ. 1).

⁸ Σύσταση του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 2021, για τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Σλοβακίας για το 2021 (ΕΕ C 304 της 29.7.2021, σ. 121).

(16) Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός⁹ το 2022 ήταν συσταλτικός, στο 1,3 % του ΑΕΠ, όπως άρμοζε σε ένα περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Ακολουθώντας τη σύσταση του Συμβουλίου, η Σλοβακία συνέχισε να στηρίζει την ανάκαμψη με επενδύσεις χρηματοδοτούμενες από τον μηχανισμό. Οι δαπάνες που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού και από άλλα ταμεία της Ένωσης ανήλθαν στο 1,2 % του ΑΕΠ το 2022 (1,3 % του ΑΕΠ το 2021). Η μείωση των δαπανών που χρηματοδοτήθηκαν από επιχορηγήσεις του μηχανισμού και από άλλα ταμεία της Ένωσης το 2022 οφειλόταν στη χαμηλή απορρόφηση των διαρθρωτικών ταμείων της Ένωσης και σε αναβολές των πραγματοποιηθεισών δαπανών από επιχορηγήσεις του μηχανισμού. Οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις είχαν επεκτατική συμβολή ύψους 0,2 εκατοστιαίας μονάδας στον δημοσιονομικό προσανατολισμό¹⁰. Επομένως, η Σλοβακία διατήρησε τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις, σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου. Ταυτόχρονα, η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων στο σκέλος των εσόδων) είχε συσταλτική συμβολή ύψους 1,3 εκατοστιαίας μονάδας στον δημοσιονομικό προσανατολισμό. Επομένως, η Σλοβακία διατήρησε επαρκώς υπό έλεγχο την αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων τρεχουσών δαπανών.

---

⁹ Για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού χρησιμοποιείται η μεταβολή των πρωτογενών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων), εξαιρουμένων των προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της COVID-19, αλλά συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται από μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) του μηχανισμού και από άλλα ταμεία της Ένωσης, σε σχέση με τη μεσοπρόθεσμη δυναμική ανάπτυξη. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. πλαίσιο 1 στους δημοσιονομικούς στατιστικούς πίνακες.

¹⁰ Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες είχαν συσταλτική συμβολή ύψους 0,1 εκατοστιαίας μονάδας του ΑΕΠ.

- (17) Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι δημοσιονομικές προβολές στο πρόγραμμα σταθερότητας 2023 είναι σύμφωνο με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής για το 2023 και μετέπειτα. Η κυβέρνηση προβλέπει αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 1,3 % το 2023 και κατά 1,8 % το 2024. Συγκριτικά, στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπεται υψηλότερη αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 1,7 % το 2023 και κατά 2,1 % το 2024, κυρίως λόγω της ταχύτερης από την αναμενόμενη ανάκαμψης των εξαγωγών, καθώς αναμένεται να εξαλειφθούν τα σημεία συμφόρησης στην αλυσίδα εφοδιασμού και να βελτιωθούν οι οικονομικές προοπτικές των βασικών εξαγωγικών προορισμών της Σλοβακίας.
- (18) Στο οικείο πρόγραμμα σταθερότητας 2023, η κυβέρνηση αναμένει ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης θα αυξηθεί στο 6,3 % του ΑΕΠ το 2023. Η αύξηση το 2023 οφείλεται κυρίως στα μέτρα που ελήφθησαν για να μετριαστούν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της αύξησης των τιμών της ενέργειας, καθώς και σε άλλα μέτρα, όπως η αύξηση της έκπτωσης φόρου και των επιδομάτων τέκνου και η θέσπιση επιδόματος γονέα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023, ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί από το 57,8 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2022 στο 58,7 % του ΑΕΠ στο τέλος του 2023. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής το δημόσιο έλλειμμα υπολογίζεται στο 6,1 % του ΑΕΠ για το 2023. Αυτό συνάδει με το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα σταθερότητας 2023. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα κυμανθεί σε παρόμοια επίπεδα και ότι θα ανέλθει σε 58,3 % στο τέλος του 2023.

(19) Το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης το 2023 αναμένεται να εξακολουθήσει να επηρεάζεται από τα δημοσιονομικά μέτρα που ελήφθησαν για να μετριαστούν οι οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Πρόκειται για μέτρα που παρατάθηκαν από το 2022, και συγκεκριμένα την επιβολή ανώτατου ορίου στις τιμές ηλεκτρικής ενέργειας και αερίου για τις μη ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις, και νέα μέτρα, όπως ένα ανώτατο όριο στις τιμές προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, αερίου και θέρμανσης σε νοικοκυριά και ρυθμιζόμενες (μικρές) επιχειρήσεις. Το κόστος των μέτρων αυτών αντισταθμίζεται εν μέρει από φόρους επί των απροσδόκητων κερδών των προμηθευτών ενέργειας, και συγκεκριμένα από τη συνεισφορά αλληλεγγύης που συνδέεται με τον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1854, την ειδική εισφορά για την κατασκευαστική εταιρεία διαχείρισης υδάτων και την επιβολή ανώτατου ορίου στα έσοδα των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας με υπερκέρδη. Λαμβανομένων υπόψη των εν λόγω εσόδων, το καθαρό δημοσιονομικό κόστος των μέτρων στήριξης εκτιμάται στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής ότι θα ανέλθει σε 2,0 % του ΑΕΠ το 2023¹¹. Τα μέτρα το 2023 δεν φαίνεται να στοχεύουν στα πλέον ευάλωτα νοικοκυριά ή επιχειρήσεις και δεν διατηρούν πλήρως το μήνυμα των τιμών για μείωση της ζήτησης ενέργειας και αύξηση της ενεργειακής απόδοσης. Ως εκ τούτου, κανένα στοχευμένο μέτρο στήριξης δεν πρέπει να ληφθεί υπόψη στην αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τη σύσταση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2022¹² (έναντι 0,2 % του ΑΕΠ το 2022). Το δημοσιονομικό κόστος της προσωρινής προστασίας των εκτοπισθέντων ατόμων από την Ουκρανία προβλέπεται να μειωθεί κατά 0,1 εκατοστιαία μονάδα του ΑΕΠ σε σύγκριση με το 2022. Τέλος, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης το 2023 αναμένεται να βελτιωθεί με τη σταδιακή κατάργηση προσωρινών μέτρων έκτακτης ανάγκης που συνδέονται με την κρίση της COVID-19, τα οποία εκτιμώνται σε 0,8 % του ΑΕΠ.

---

¹¹ Το ποσοστό αυτό αντιπροσωπεύει το επίπεδο του ετήσιου δημοσιονομικού κόστους των εν λόγω μέτρων, συμπεριλαμβανομένων των τρεχόντων εσόδων και δαπανών, καθώς και των μέτρων σε επίπεδο κεφαλαιουχικών δαπανών.

¹² Σύσταση του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022, σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων 2022 της Σλοβακίας και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας 2022 της Σλοβακίας (ΕΕ C 334 της 1.9.2022, σ. 205).

(20) Στη σύστασή του της 12ης Ιουλίου 2022, το Συμβούλιο συνέστησε στη Σλοβακία να λάβει μέτρα, προκειμένου να διασφαλίσει το 2023 ότι η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών συνάδει με έναν συνολικά ουδέτερο προσανατολισμό πολιτικής¹³, λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη προσωρινή και στοχευμένη στήριξη προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα (-ες) στις απότομες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Ταυτόχρονα, η Σλοβακία θα πρέπει να είναι έτοιμη να προσαρμόσει τις τρέχουσες δαπάνες στην εξελισσόμενη κατάσταση. Το Συμβούλιο συνέστησε επίσης στη Σλοβακία να επεκτείνει τις δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, λαμβάνοντας υπόψη την πρωτοβουλία REPowerEU, μεταξύ άλλων κάνοντας χρήση του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης.

---

¹³ Με βάση τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, η μεσοπρόθεσμη (10ετής μέση) αύξηση του δυναμικού προϊόντος της Σλοβακίας, που χρησιμοποιείται για τη μέτρηση του δημοσιονομικού προσανατολισμού, εκτιμάται σε 12,0 % σε ονομαστικούς όρους.

(21) Το 2023, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός θα είναι επεκτατικός (-6,2 % του ΑΕΠ), σε περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού. Προηγήθηκε συσταλτικός δημοσιονομικός προσανατολισμός το 2022 (1,3 % του ΑΕΠ). Η αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των νέων μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) προβλέπεται να έχει επεκτατική συμβολή ύψους 4,4 % του ΑΕΠ στον δημοσιονομικό προσανατολισμό το 2023. Σε αυτήν περιλαμβάνεται το μειωμένο κόστος των στοχευμένων μέτρων στήριξης για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις που είναι περισσότερο ευάλωτα στις απότομες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας κατά 0,2 % του ΑΕΠ. Περιλαμβάνεται επίσης το χαμηλότερο κόστος παροχής προσωρινής προστασίας σε εκτοπισθέντα άτομα από την Ουκρανία (κατά 0,1 % του ΑΕΠ). Ως εκ τούτου, η επεκτατική συμβολή των εθνικά χρηματοδοτούμενων καθαρών πρωτογενών τρεχουσών δαπανών δεν οφείλεται στη στοχευμένη στήριξη των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων που είναι περισσότερο ευάλωτα στις απότομες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας, καθώς και των ατόμων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Η επεκτατική αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών (εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων) οφείλεται σε μη στοχευμένα μέτρα στον τομέα της ενέργειας, μόνιμες αυξήσεις μισθών των επαγγελματιών του τομέα της υγείας και μείωση των συντελεστών του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) στους τομείς των τροφίμων και της αναψυχής. Συνολικά, η προβλεπόμενη αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών δεν συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2022. Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού και άλλα ταμεία της Ένωσης προβλέπεται να ανέλθουν στο 2,8 % του ΑΕΠ το 2023, ενώ οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις προβλέπεται να έχουν επεκτατική συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό, ύψους 0,1 εκατοστιαίας μονάδας¹⁴. Η Σλοβακία σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει πρόσθετες επενδύσεις μέσω του μηχανισμού και άλλων ταμείων της ΕΕ, ενώ προβλέπει να διατηρήσει και τις εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις¹⁵. Σχεδιάζει να χρηματοδοτήσει δημόσιες επενδύσεις για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση και για την ενεργειακή ασφάλεια, όπως η εθνική στρατηγική για την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία, στόχος της οποίας είναι η αύξηση της ευελιξίας και η συντόμευση του χρόνου αγοράς υπηρεσιών και η συμμετοχή ευρύτερου φάσματος προμηθευτών, συμπεριλαμβανομένων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

¹⁴ Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν επεκτατική συμβολή ύψους 0,1 εκατοστιαίας μονάδας του ΑΕΠ.

¹⁵ Οι δαπάνες που χρηματοδοτούνται από επιχορηγήσεις του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης ανήλθαν στο 0,0 % του ΑΕΠ το 2023, ενώ οι εθνικά χρηματοδοτούμενες επενδύσεις είχαν επεκτατική συμβολή στον δημοσιονομικό προσανατολισμό, ύψους 1,3 εκατοστιαίας μονάδας. Άλλες εθνικά χρηματοδοτούμενες κεφαλαιουχικές δαπάνες προβλέπεται να έχουν επεκτατική συμβολή ύψους 0,1 εκατοστιαίας μονάδας του ΑΕΠ.

- (22) Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023, το έλλειμμα γενικής κυβέρνησης αναμένεται να μειωθεί σε 4,7 % του ΑΕΠ το 2024. Η μείωση το 2024 αντικατοπτρίζει κυρίως τη σταδιακή κατάργηση των μέτρων μετριασμού των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί σε 59,3 % στο τέλος του 2024. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν δημόσιο έλλειμμα ίσο με 4,8 % του ΑΕΠ το 2024. Αυτό συνάδει με το έλλειμμα που προβλέπεται στο πρόγραμμα σταθερότητας 2023. Στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής εκτιμάται ότι ο δείκτης χρέους της γενικής κυβέρνησης ως προς το ΑΕΠ θα κυμανθεί σε παρόμοια επίπεδα και ότι θα ανέλθει σε 58,7 % στο τέλος του 2024.
- (23) Το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 προβλέπει τη σταδιακή κατάργηση όλων των μέτρων στήριξης της ενέργειας το 2024. Η Επιτροπή στηρίζεται και αυτή στην υπόθεση της πλήρους κατάργησης των μέτρων στήριξης της ενέργειας το 2024. Αυτή η υπόθεση βασίζεται στην παραδοχή ότι δεν θα υπάρξουν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας.

(24) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1466/97 ζητεί ετήσια βελτίωση του διαρθρωτικού δημοσιονομικού ισοζυγίου κατά 0,5 % του ΑΕΠ ως ενδεικτικό ποσοστό για την επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου¹⁶. Λαμβανομένων υπόψη των παραμέτρων δημοσιονομικής βιωσιμότητας και της ανάγκης να μειωθεί το έλλειμμα κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη, ενδείκνυται η βελτίωση του διαρθρωτικού ισοζυγίου κατά τουλάχιστον 0,7 % του ΑΕΠ για το 2024, σύμφωνα με την Επιτροπή. Για να διασφαλιστεί η βελτίωση αυτή και σύμφωνα με τη μεθοδολογία της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών¹⁷ το 2024 δεν θα πρέπει να υπερβεί το 5,7 %, σύμφωνα με την υπόδειξη της παρούσας σύστασης. Αυτό θα συμβάλει επίσης, αφενός, στη μείωση του δομικού πληθωρισμού, ο οποίος είναι πολύ υψηλότερος από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ και θα μπορούσε να οδηγήσει σε απώλειες ανταγωνιστικότητας, εάν συνεχιστεί, και, αφετέρου, στην ενίσχυση της εξωτερικής θέσης. Ταυτόχρονα, τα εναπομείναντα μέτρα στήριξης της ενέργειας (που επί του παρόντος εκτιμώνται από την Επιτροπή σε 2 % του ΑΕΠ το 2023) θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά, εάν οι εξελίξεις στην αγορά ενέργειας το επιτρέψουν και ξεκινώντας από τα λιγότερο στοχευμένα μέτρα, ενώ τα κονδύλια που θα εξοικονομηθούν θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών κάτω από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης για το 2024. Επιπλέον, σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής, η αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών τρεχουσών δαπανών το 2023 δεν συνάδει με τη σύσταση του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2022. Εάν αυτό επιβεβαιωθεί, ενδείκνυται χαμηλότερη αύξηση των καθαρών πρωτογενών δαπανών το 2024.

¹⁶ Το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου απαιτεί επίσης προσαρμογή άνω του 0,5 % του ΑΕΠ για τα κράτη μέλη με δημόσιο χρέος που υπερβαίνει το 60 % του ΑΕΠ ή με πιο σημαντικούς κινδύνους για τη βιωσιμότητα του χρέους.

¹⁷ Ως καθαρές πρωτογενείς δαπάνες ορίζονται οι εθνικά χρηματοδοτούμενες δαπάνες, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων και εξαιρουμένων των δαπανών για τόκους και των δαπανών για την κυκλική ανεργία.

- (25) Με την παραδοχή αμετάβλητων πολιτικών, οι εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής προβλέπουν αύξηση των καθαρών εθνικά χρηματοδοτούμενων πρωτογενών δαπανών σε 2,5 % το 2024, ποσοστό χαμηλότερο από τον συνιστώμενο ρυθμό ανάπτυξης. Η προσαρμογή που προβλέπεται στις εαρινές προβλέψεις 2023 της Επιτροπής είναι μικρότερη από την εξοικονόμηση που θα επιτευχθεί με την πλήρη κατάργηση των μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας, γεγονός που οφείλεται σε μόνιμα μέτρα στο σκέλος των δαπανών, όπως οι υψηλότερες αμοιβές εξαρτημένης εργασίας των δημοσίων υπαλλήλων, η δέσμη μέτρων για τις οικογένειες στις οποίες περιλαμβάνεται έκπτωση φόρου και αυξημένα επιδόματα τέκνου, καθώς και η εισαγωγή επιδόματος γονέα στο πλαίσιο της συνταξιοδοτικής μεταρρύθμισης.
- (26) Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023, οι δημόσιες επενδύσεις αναμένεται να μειωθούν από 5,1 % του ΑΕΠ το 2023 σε 4,0 % του ΑΕΠ το 2024. Η μείωση των επενδύσεων αντικατοπτρίζει τη μείωση των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται από την Ένωση, ιδίως μέσω των διαρθρωτικών ταμείων. Το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 αναφέρεται σε μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, οι οποίες αναμένεται να συμβάλουν στη δημοσιονομική βιωσιμότητα και στη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Σε αυτές συγκαταλέγονται η πρόσφατα εγκριθείσα μεταρρύθμιση με την οποία θεσπίζονται ανώτατα όρια δαπανών και η συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση, οι οποίες αποτελούν επίσης μέρος του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
- (27) Το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 περιγράφει μια μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική πορεία έως το 2026. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας 2023, στους στόχους της κυβέρνησης προβλέπεται ότι το έλλειμμα θα ανέλθει σε 3,2 % του ΑΕΠ το 2025 και σε 2,2 % το 2026. Ως εκ τούτου, το δημόσιο έλλειμμα αναμένεται να υποχωρήσει κάτω από την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη το 2026.

(28) Το φορολογικό σύστημα της Σλοβακίας έχει περιθώρια για μεταρρυθμίσεις ώστε να τονωθεί η οικονομική αποδοτικότητα, να προωθηθεί η περιβαλλοντική και δημοσιονομική βιωσιμότητα και να ενισχυθεί δικαιοσύνη. Η φορολογική επιβάρυνση της εργασίας είναι ιδιαίτερα υψηλή για τα άτομα με χαμηλά εισοδήματα, σε σύγκριση τα υπόλοιπα κράτη μέλη. Αντιθέτως, η περιβαλλοντική φορολογία και η φορολογία ακίνητης περιουσίας δεν αξιοποιούνται πλήρως. Η μεταβολή του φορολογικού μείγματος θα μπορούσε να στηρίξει την ανάπτυξη, καθώς και να συμβάλει στην προώθηση της πράσινης μετάβασης και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας. Παρά την υψηλή ενεργειακή ένταση της οικονομίας, τα έσοδα από περιβαλλοντικούς φόρους ανήλθαν σε 2,5 % το 2021, κοντά στον μέσο όρο της Ένωσης. Τα περιβαλλοντικά τέλη που σχετίζονται με τη διαχείριση των αποβλήτων και την ατμοσφαιρική ρύπανση δεν προωθούν επαρκώς την αποδοτική χρήση των πόρων και δεν μειώνουν το κόστος για το περιβάλλον και την κοινωνία. Οι περιβαλλοντικοί φόροι και τα σχετικά τέλη δεν υπόκεινται σε τιμαριθμική αναπροσαρμογή, γεγονός που οδηγεί στη μείωση των πράσινων εσόδων σε βάθος χρόνου. Τα οδικά τέλη και τα τέλη ταξινόμησης οχημάτων δεν αντικατοπτρίζουν επαρκώς την ένταση των εκπομπών. Συνολικά, το μερίδιο φορολογίας των μεταφορών επί των συνολικών φορολογικών εσόδων είναι μόλις 0,58 %, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της Ένωσης που είναι 1 %. Όσον αφορά τη φορολογία της ακίνητης περιουσίας, τα έσοδα από τους περιοδικούς φόρους ακίνητης περιουσίας ήταν σχετικά χαμηλά το 2021 (0,5 % του ΑΕΠ έναντι του μέσου όρου της Ένωσης 1,2 %). Η Σλοβακία δεν διαθέτει επί του παρόντος επαρκή στοιχεία που να επιτρέπουν την επικαιροποίηση και την τιμαριθμική αναπροσαρμογή της φορολογικής βάσης των ακινήτων σύμφωνα με τις τιμές της αγοράς, αν και αυτό το γεγονός θα μπορούσε επίσης να μετριάσει εν μέρει τη συνεχιζόμενη ισχυρή ζήτηση για στέγαση και τη σχετική έντονη αύξηση των τιμών των κατοικιών. Επιπλέον, περαιτέρω προσπάθειες για την απλούστευση της φορολογίας και τη βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης μπορούν να αυξήσουν τα δημόσια έσοδα και, ως εκ τούτου, να στηρίξουν τη δημοσιονομική βιωσιμότητα και να βελτιώσουν τον δίκαιο χαρακτήρα της. Το 2020, το έλλειμμα φορολογικής συμμόρφωσης όσον αφορά την καταβολή του ΦΠΑ στη Σλοβακία συνέχισε την πτωτική τάση του. Μειώθηκε από 15 % το 2019 σε 13,9 % των συνολικών αναμενόμενων εσόδων από τον ΦΠΑ το 2020, αλλά εξακολουθεί να υπερβαίνει τον μέσο όρο της Ένωσης (9,1 %). Περαιτέρω βελτιώσεις στη φορολογική διοίκηση, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ηλεκτρονική τιμολόγηση, τις προσυμπληρωμένες φορολογικές δηλώσεις και την περαιτέρω ψηφιοποίηση, θα μπορούσαν να συμβάλουν στην περαιτέρω μείωση των διαρροών στο φορολογικό σύστημα.

(29) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 και το κριτήριο 2.2 του παραρτήματος V του εν λόγω κανονισμού, το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας περιλαμβάνει εκτεταμένο σύνολο αλληλοενισχυόμενων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που πρέπει να υλοποιηθούν έως το 2026. Μέχρι στιγμής, η εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Σλοβακίας έχει προχωρήσει ικανοποιητικά, ωστόσο η περαιτέρω πρόοδος αντιμετωπίζει επί του παρόντος ορισμένες προκλήσεις. Η Σλοβακία υπέβαλε δύο αιτήσεις πληρωμής, οι οποίες αντιστοιχούσαν σε 30 ορόσημα και στόχους του σχεδίου και είχαν ως αποτέλεσμα συνολική εκταμίευση ύψους 1,11 δισ. EUR. Η Σλοβακία συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών με την ταχύτερη πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, αλλά επιβάλλεται να καταβληθούν ακόμα περισσότερες προσπάθειες για την εφαρμογή του, λόγω των πιθανών αντιξοοτήτων που ενδέχεται να προκύψουν από τα εμπόδια στη διοικητική ικανότητα και την ανάγκη να αρχίσουν οι εργασίες για πρόσθετα μέτρα του κεφαλαίου για το REPowerEU που υπέβαλε η Σλοβακία στο πλαίσιο της τροποποίησης του σχεδίου της στις 26 Απριλίου 2023. Η συμπερίληψη του νέου κεφαλαίου για το REPowerEU στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα επιτρέψει τη χρηματοδότηση πρόσθετων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων για τη στήριξη των στρατηγικών στόχων της Σλοβακίας στον τομέα της ενέργειας και της πράσινης μετάβασης. Η συστηματική και αποτελεσματική συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών παραμένει σημαντική για την επιτυχή εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθώς και άλλων οικονομικών πολιτικών και πολιτικών απασχόλησης που υπερβαίνουν το εν λόγω σχέδιο, προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση του συνολικού θεματολογίου πολιτικής.

(30) Η Επιτροπή ενέκρινε όλα τα έγγραφα προγραμματισμού της πολιτικής συνοχής της Σλοβακίας το 2022. Η ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής συμπληρωματικά προς το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και σε συνέργεια με αυτό, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, είναι καίριας σημασίας για την επίτευξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, την αύξηση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας και την επίτευξη ισόρροπης εδαφικής ανάπτυξης στη Σλοβακία.

- (31) Πέρα από τις οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που πραγματεύονται το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής, η Σλοβακία αντιμετωπίζει ορισμένες πρόσθετες προκλήσεις που σχετίζονται με την ενέργεια και την πράσινη μετάβαση.
- (32) Η πρόοδος της Σλοβακίας όσον αφορά τη μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό στάσιμη τα τελευταία χρόνια. Η χώρα παραμένει μια διαρθρωτικά ενεργοβόρα οικονομία με υψηλή εξάρτηση από τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων. Η ένταση πρωτογενούς ενέργειας της Σλοβακίας ήταν περίπου 80 % πάνω από τον μέσο όρο της Ένωσης το 2020, ενώ η τελική κατανάλωση ενέργειας αυξήθηκε κατά 13,5 % από το 2015 έως το 2021. Η Σλοβακία σημείωσε κάποια πρόοδο ως προς τη διαφοροποίηση των εισαγωγών ενέργειας το 2022, ωστόσο, τα μέτρα εξοικονόμησης αερίου δεν έχουν εφαρμοστεί επαρκώς. Η κατανάλωση φυσικού αερίου στη Σλοβακία μειώθηκε κατά 1 %¹⁸ την περίοδο από τον Αύγουστο του 2022 έως τον Μάρτιο του 2023, σε σύγκριση με τη μέση κατανάλωση αερίου κατά την ίδια περίοδο τα προηγούμενα πέντε έτη, υπολειπόμενη κατά πολύ του στόχου μείωσης κατά 15 % που ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου¹⁹. Η Σλοβακία ενθαρρύνεται να εντείνει τις προσπάθειές της για προσωρινή μείωση της ζήτησης αερίου έως τις 31 Μαρτίου 2024 δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2023/706 του Συμβουλίου²⁰. Από το καλοκαίρι του 2022, το μερίδιο των εισαγωγών φυσικού αερίου από τη Ρωσία μειώθηκε από 85 % σε περίπου 50 %. Ενώ οι μεταρρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας έχουν οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της διαθέσιμης δυναμικότητας για τη σύνδεση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο δίκτυο της Σλοβακίας, μόλις ένα μικρό μερίδιο της ελεύθερης δυναμικότητας έχει χρησιμοποιηθεί για τη σύνδεση νέων εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Η ταχύτερη αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα συμβάλει στην επίτευξη των κλιματικών στόχων και στη μείωση της εξάρτησης της Σλοβακίας από τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων (συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγών από τη Ρωσία), ώστε να μετριαστεί ο κίνδυνος ενεργειακής φτώχειας εν μέσω ασταθών τιμών της ενέργειας. Η σωρευτική εγκατεστημένη δυναμικότητα ηλιακής και αιολικής ενέργειας ανήλθε περίπου στο 7 % της συνολικής εγκατεστημένης δυναμικότητας το 2022, ήτοι το δεύτερο χαμηλότερο επίπεδο στην Ένωση.

¹⁸ Τα στοιχεία για τη Σλοβακία τελούν επί του παρόντος υπό επικύρωση από την Eurostat.

¹⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2022/1369 του Συμβουλίου, της 5ης Αυγούστου 2022, σχετικά με συντονισμένα μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου (ΕΕ L 206 της 8.8.2022, σ. 1).

²⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2023/706 του Συμβουλίου, της 30ής Μαρτίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2022/1369 όσον αφορά την παράταση της περιόδου μείωσης της ζήτησης για μέτρα μείωσης της ζήτησης αερίου και την ενίσχυση των διαδικασιών υποβολής εκθέσεων για την εφαρμογή τους και των διαδικασιών παρακολούθησης της εφαρμογής τους (ΕΕ L 93 της 31.3.2023, σ. 1).

(33) Η Σλοβακία έθεσε σε εφαρμογή μεταρρυθμίσεις στον τομέα του σχεδιασμού της αγοράς και της στήριξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας το 2022 στο πλαίσιο του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Ωστόσο, αν ληφθούν περαιτέρω μέτρα, θα μπορούσαν να αναπτυχθούν με ταχύτερους ρυθμούς οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ιδίως η αιολική, η ηλιακή και η γεωθερμική ενέργεια, το βιομεθάνιο και το υδρογόνο. Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να απλουστευθούν οι διαδικασίες αδειοδότησης και οι διοικητικές διαδικασίες και να δημιουργηθούν διοικητικές «υπηρεσίες μίας στάσης» και να οριστούν περιοχές πρώτης επιλογής για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Θα ήταν επωφελές για τη Σλοβακία να καταστήσει πιο αποδοτικές τις διαδικασίες πρόσβασης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο δίκτυο, ιδίως με τη μεταρρύθμιση του συστήματος δέσμευσης δυναμικότητας, τη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης της σύνδεσης με το δίκτυο και την αναθεώρηση των τελών σύνδεσης στο δίκτυο, σύμφωνα με τους δείκτες αναφοράς και τις βέλτιστες πρακτικές της Ένωσης. Για να ανταποκριθεί στον αυξανόμενο όγκο των διαλειπουσών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, η Σλοβακία έχει μεγάλα περιθώρια εκσυγχρονισμού των οικείων δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας (όσον αφορά τόσο τη μεταφορά όσο και τη διανομή), κατασκευής νέων εγκαταστάσεων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας και προώθησης της κατάρτισης του κανονιστικού πλαισίου για το ανανεώσιμο υδρογόνο. Η περαιτέρω πρόοδος στην ανάπτυξη των τομέων της γεωθερμικής ενέργειας και του βιομεθανίου θα μπορούσε να παράσχει υποκατάστατα του φυσικού αερίου, το οποίο χρησιμοποιείται ευρέως ως πηγή ενέργειας στα συστήματα τηλεθέρμανσης όπου η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών θερμότητας παραμένει ανεπαρκώς ανεπτυγμένη.

(34) Παρότι η Σλοβακία σημειώνει επί του παρόντος πρόοδο στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης των οικιστικών κτιρίων χάρη σε φιλόδοξες επενδύσεις από τον μηχανισμό και το Ταμείο Συνοχής, απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες, ιδίως όσον αφορά τις ριζικές ανακαινίσεις δημόσιων και ιδιωτικών μη οικιστικών κτιρίων, σε συνδυασμό με μέτρα ανακαίνισης που στοχεύουν στην ενεργειακή φτώχεια και στα ευάλωτα νοικοκυριά. Θα ήταν επωφελές για τη Σλοβακία να διευθετήσει διάφορα ζητήματα που εμποδίζουν την επιτάχυνση των ανακαινίσεων κτιρίων και την προσέλκυση περισσότερων ιδιωτικών επενδύσεων, και συγκεκριμένα με τους εξής τρόπους: i) προσαρμογή των καθεστώτων ανακαίνισης· ii) παροχή τεχνικής βοήθειας· iii) ανάπτυξη της προσέγγισης «υπηρεσίας μιας στάσης»· iv) συλλογή χρήσιμων ενεργειακών δεδομένων για τα δημόσια κτίρια, ώστε να διευκολυνθεί η ιεράρχηση των επενδύσεων· και v) βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των διαφορετικών δημόσιων αρχών και χρηματοδοτικών προγραμμάτων. Απαιτούνται πρόσθετες προσπάθειες για τη διαρθρωτική αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, ιδίως μέσω ειδικών προγραμμάτων ανακαίνισης κατοικιών και τεχνικής και διοικητικής βοήθειας, τα οποία ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ευάλωτων νοικοκυριών, καθώς επίσης και μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στον τομέα της κοινωνικής στέγασης. Θα χρειαστεί μεγαλύτερη φιλοδοξία όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την αύξηση των στόχων για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την ενεργειακή απόδοση, προκειμένου η Σλοβακία να ευθυγραμμιστεί με τους στόχους της δέσμης μέτρων Fit for 55.

- (35) Οι ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων σε τομείς και επαγγέλματα καίριας σημασίας για την πράσινη μετάβαση, στους οποίους συμπεριλαμβάνονται η κατασκευή, η ανάπτυξη και η συντήρηση τεχνολογιών μηδενικών καθαρών εκπομπών, δημιουργούν εμπόδια στη μετάβαση σε μια οικονομία μηδενικών καθαρών εκπομπών. Τα υψηλής ποιότητας συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που ανταποκρίνονται στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας και τα στοχευμένα μέτρα αναβάθμισης των δεξιοτήτων και επανειδίκευσης είναι καίριας σημασίας για τη μείωση των ελλείψεων δεξιοτήτων και την προώθηση της ένταξης και της ανακατανομής του εργατικού δυναμικού. Προκειμένου να αποδεσμευτεί η αναξιοποίητη προσφορά εργατικού δυναμικού, τα εν λόγω μέτρα πρέπει να είναι προσβάσιμα, ιδίως για τα άτομα και στους τομείς και τις περιφέρειες που επηρεάζονται περισσότερο από την πράσινη μετάβαση. Η Σλοβακία έχει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στην αυτοκινητοβιομηχανία και τη χαλυβουργία στην Ένωση, κλάδοι που επηρεάζονται ευρέως από την πράσινη μετάβαση. Ταυτόχρονα, το 2022 αναφέρθηκαν ελλείψεις εργατικού δυναμικού σε 24 επαγγέλματα που απαιτούν πράσινες δεξιότητες, όπως τεχνίτες μονώσεων, υδραυλικοί, εγκαταστάτες σωληνώσεων, ηλεκτρολόγοι κτιρίων και ασκούντες συναφή επαγγέλματα. Για αυτόν τον λόγο, απαιτούνται αποτελεσματικά μέσα πολιτικής για την επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης σε ευρύ φάσμα τομέων και, παράλληλα, τη διασφάλιση δικαιοσύνης.
- (36) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης της Επιτροπής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας 2023 και η γνώμη²¹ του αποτυπώνεται στη σύσταση 1.

---

²¹ Βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.

(37) Δεδομένης της στενής διασύνδεσης των οικονομιών των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ και της συλλογικής συνεισφοράς τους στη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ να λάβουν μέτρα, μεταξύ άλλων μέσω των οικείων σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, ώστε i) να διατηρήσουν τη βιωσιμότητα του χρέους και να μη στηρίζουν ευρέως τη συνολική ζήτηση το 2023, να στοχεύσουν καλύτερα τα δημοσιονομικά μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας και να εξετάσουν κατάλληλους τρόπους για τη σταδιακή παύση της στήριξης, καθώς θα μειώνονται οι πιέσεις στις τιμές της ενέργειας· ii) να διατηρήσουν υψηλό επίπεδο δημόσιων επενδύσεων και να προωθήσουν τις ιδιωτικές επενδύσεις για τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης· iii) να στηρίζουν τις μισθολογικές εξελίξεις που μετριάζουν την απώλεια της αγοραστικής δύναμης, περιορίζοντας παράλληλα τις δευτερογενείς επιδράσεις στον πληθωρισμό, να βελτιώσουν περαιτέρω τις ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας και να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις δεξιοτήτων· iv) να βελτιώσουν το επιχειρηματικό περιβάλλον και να διασφαλίσουν ότι η ενεργειακή στήριξη των επιχειρήσεων είναι οικονομικά αποδοτική, προσωρινή και απευθύνεται σε βιώσιμες επιχειρήσεις και ότι διατηρεί τα κίνητρα για την πράσινη μετάβαση· και v) να διαφυλάξουν τη μακροοικονομική σταθερότητα και να παρακολουθούν τους κινδύνους, συνεχίζοντας παράλληλα τις εργασίες για την ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης. Για τη Σλοβακία, οι συστάσεις 1, 2 και 3 συμβάλλουν στην υλοποίηση της πρώτης, της δεύτερης, της τρίτης και της πέμπτης σύστασης που ορίζονται στη σύσταση για τη ζώνη του ευρώ 2023,

ΣΥΝΙΣΤΑ στη Σλοβακία να λάβει μέτρα το 2023 και το 2024, προκειμένου:

1. Να καταργήσει σταδιακά τα ισχύοντα μέτρα στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας, αξιοποιώντας τα κονδύλια που θα εξοικονομήσει για τη μείωση του δημόσιου ελλείμματος, το συντομότερο δυνατόν το 2023 και το 2024. Εάν νέες αυξήσεις των τιμών της ενέργειας καταστήσουν αναγκαία τη θέσπιση νέων ή τη συνέχιση μέτρων στήριξης, να διασφαλίσει ότι αυτά τα μέτρα στήριξης στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών και επιχειρήσεων, είναι δημοσιονομικώς ανεκτά και διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας.

Να ακολουθήσει συνετή δημοσιονομική πολιτική, περιορίζοντας συγκεκριμένα την ονομαστική αύξηση των εθνικά χρηματοδοτούμενων καθαρών πρωτογενών δαπανών το 2024 σε 5,7 % το πολύ²².

Να διατηρήσει τις εθνικά χρηματοδοτούμενες δημόσιες επενδύσεις και να διασφαλίσει την αποτελεσματική απορρόφηση των επιχορηγήσεων του μηχανισμού και άλλων ταμείων της Ένωσης, ιδίως για την προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης.

Για την περίοδο μετά το 2024, να συνεχίσει να εφαρμόζει μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική στρατηγική σταδιακής και βιώσιμης εξυγίανσης, σε συνδυασμό με επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις για την επίτευξη υψηλότερης βιώσιμης ανάπτυξης, ώστε να επιτύχει συνετή μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική θέση.

Να καταστήσει το μείγμα φόρων αποδοτικότερο και πιο ευνοϊκό για μια χωρίς αποκλεισμούς και βιώσιμη ανάπτυξη, μεταξύ άλλων με τη μόχλευση των δυνατοτήτων της περιβαλλοντικής φορολογίας και της φορολογίας ακίνητης περιουσίας. Να συνεχίσει την ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης, μεταξύ άλλων με την περαιτέρω ψηφιοποίηση της φορολογικής διοίκησης.

Να μειώσει τους κινδύνους που σχετίζονται με το χρέος των νοικοκυριών στηρίζοντας την προσφορά κατοικιών και την επέκταση της αγοράς ενοικίασης ακινήτων.

---

²² Το οποίο εκτιμάται ότι αντιστοιχεί σε ετήσια βελτίωση του διαρθρωτικού δημοσιονομικού ισοζυγίου κατά τουλάχιστον 0,7 % του ΑΕΠ για το 2024, όπως περιγράφεται στην αιτιολογική σκέψη 24.

2. Να διατηρήσει τον δυναμικό ρυθμό στη σταθερή εφαρμογή του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και, μετά την πρόσφατη υποβολή της προσθήκης, συμπεριλαμβανομένου του κεφαλαίου για το REPowerEU, να ξεκινήσει ταχέως την εφαρμογή των σχετικών μέτρων. Να προχωρήσει στην ταχεία υλοποίηση των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής, σε στενή συμπληρωματικότητα και συνέργεια με το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.
3. Να μειώσει την εξάρτηση της οικονομίας από τα ορυκτά καύσιμα, ιδίως το φυσικό αέριο στη βιομηχανία και τη θέρμανση, και να διαφοροποιήσει τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων. Να επιταχύνει την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ιδίως της αιολικής, της ηλιακής και της γεωθερμικής ενέργειας και των ανανεώσιμων αερίων, σύμφωνα με τα σχετικά κριτήρια βιωσιμότητας. Να απλουστεύσει τις διαδικασίες αδειοδότησης και τις διοικητικές διαδικασίες για την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, για παράδειγμα, με τη δημιουργία «υπηρεσιών μίας στάσης» και τον ορισμό περιοχών πρώτης επιλογής. Να εκσυγχρονίσει το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας και να καταστήσει τις διαδικασίες σύνδεσης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο δίκτυο πιο αποδοτικές και λιγότερο επαχθείς. Να επιταχύνει και να παρέχει κίνητρα για ριζικές ανακαινίσεις δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων, να αντιμετωπίσει την ενεργειακή φτώχεια μέσω ανακαινίσεων κατοικιών για νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος και να εντείνει τις προσπάθειες πολιτικής που αποσκοπούν στην παροχή και την απόκτηση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων οι οποίες απαιτούνται για την πράσινη μετάβαση.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος / Η Πρόεδρος